

Vài nét tiêu biểu trên trang sách “TỪ NHỮNG NGẬM NGỤI” của Cao Vị Khanh

Theo chỗ tôi đọc được ở các trang sách “**TỪ NHỮNG NGẬM NGỤI**” của Cao Vị Khanh thì vào năm 1965 ông mới 19 tuổi bắt đầu học Đại Học Sư Phạm Sài Gòn, năm 23 tuổi ông ra trường, lúc bấy giờ ông nói “**lãng mạn như một bài thơ tình, đứng đắn - hay cố gắng đứng đắn – như một nhà giáo lão thành, với những mâu thuẫn trùng trùng...**” Phải công nhận rằng hồi đó như vậy ông là một giáo sư còn quá trẻ mà lại dạy các lớp đệ nhị cấp thi Tú Tài nữa, cái thời mà trong dân gian ưa nói theo kiểu nói chữ: “**phi sư phạm bất thành phu phụ**” ấy, như vậy, chắc chắn ông là người diễm phúc nhất trần đời rồi còn than thở cái nỗi gì nữa !?! Trong khi đó, tôi thì đâu rớt đó hoài hà mà tôi có dám mở lời than thở với ai đâu !

Trong sách, không thấy nói ông dạy học ở đâu, nhưng ở vài chỗ như cuốn **Nghề Thầy** của ông thì biết được lúc mới vào đời biết ông có dạy Trung học Nguyễn Trung Trực ở Rạch Giá). Trong sách này, nghe ông kể thì thấy ông đi đây đi đó cùng khắp với một tâm trạng lo âu cho bọn học trò nhưng cũng nhiều lúc “**buồn đời**”. Ông “**buồn đời**” dữ lắm! Ông viết văn rất buồn, mà làm thơ cũng rất buồn! Bạn muốn kiếm cái buồn thì bạn nên đọc sách Cao Vị Khanh là trúng tủ ! Ngoài những tĩnh từ, ngoài những trạng từ diễn tả sự buồn bã, sầu bi, thất vọng..., tôi lò mò đếm thêm được khoảng 300 trang sách “**Từ Những Ngậm Ngùi**” của tác giả thì có được trên 40 chữ “**buồn**” riêng hẳn hoi nữa. Vốn như ông đã bảo: “**Mà lòng mình thì chỉ có một lẽ duy nhất. Lẽ nhớ. Mà hể nhớ thì buồn. Mà hể buồn thì nhớ.**” (**Từ những ngậm ngùi, trang 196**). Vậy là nguyên nhân của cái “**buồn**” của Cao Vị Khanh là do “**nhớ**” mà ra! Có một chỗ chỉ vài hàng, ông chơi luôn 5 chữ “**buồn**”:

“**Vậy đó rồi đâm ra buồn ngang, buồn ngửa, buồn ngất trên vai áo theo kiểu của thi sĩ du tử họ Lê. Mà buồn cái gì? Mùa thu ở đây, ở vùng đông bắc này rồi sẽ đẹp gần chết mà buồn nỗi gì!**” (**Từ những ngậm ngùi, trang 192**)

Mà đọc sách ông tôi cũng thấy hơi bị mệt hai con mắt, một phần tôi ở tuổi cũng hơi trọng trọng rồi mà còn vì có nhiều đoạn ông viết liên tục ba hoặc bốn trang ông mới cho xuống hàng một lần. Có lẽ vì cái **buồn** trong bụng ông nhiều quá, triền miên quá, nên ông khi viết thì muốn tuôn ra cho hết một lần kéo hông thôi hồng có dịp nói ra thì lại tiếc và vì vậy mà ông quên ngừng! Làm báo hại tôi chạy theo những đoạn văn dài của ông muốn ngắt ngư luôn vậy đó!

Thêm nữa, trên các trang sách của Cao Vị Khanh, vì ông vốn là nhà văn, là một giáo sư dạy Việt văn nữa, nên chữ thường ông dùng hồng đủ, hồng đã, nên bạn sẽ thấy ông là nhà tạo ra nhiều chữ mới bằng cách ông dùng các gạch nối (-) để nối nhiều chữ lại với nhau như người ta xỏ sợi chỉ vô những hạt cườm nhỏ để làm thành những chuỗi xanh, đỏ, trắng, vàng... vậy đó, vui lắm !

Chẳng hạn: “yêu-đương-phụ-tình-tình-phụ”, “niềm-im-lặng-trầm-thống”, “công-việc-cần-làm”, “cậu-bé-nhân-vật”, “thơ-nguyên-sa-gặp-một-bữa-anh-mừng-một-bữa”, “người-dân-hậu-phương”, “tuyệt-thực-tự-thiên”, “bãi-khóa-xuống-đường”, “ký-giả-bị-gậy-đi-ăn-mày”, “phong-trào-đòi-quyền-sống”, “xuân-hồng-ta-muốn-cắn-vào-người”, “anh-vẫn-thấy-em-ngồi-đây-tóc-ngắn-mà-mùa-thu-dài-lắm-ở-chung-quanh”... và còn nhiều lắm, kể ra hồng xiết !

Rốt cuộc lại, ông nhớ đủ thứ trong đó có lần ông nhớ cái buổi thân phụ ông nắm tay đưa ông xuống tàu quá giang đi học, như ông kể:

“Năm đó, nhà cháy, của cải tan hoang, ba tôi 58 tuổi, tóc sương phơ phất, bộ quần áo bà ba trắng quen thuộc sao như rộng hơn thường khi. Ông đứng đó không nói một lời nào, tay xách túi quần áo của tôi, lo lắng bồn chồn, cặp mắt vàng vè... Rồi tàu rời bến, mặt sông rộng mênh mông, gió lên và chiều xuống. Ông đứng đó, đằng sau lưng một mặt trời tẻ lạnh, bỗng nhiên tôi thấy ba tôi giống như một pho tượng im lìm, chịu đựng, nhẫn nhục như suốt một đời đã nhẫn nhục nuôi lớn bầy con quá đông. Tàu xa dần, pho tượng vẫn im lìm, bất động. Và bỗng dưng, tôi như thấy một giọt nước mắt nào đó đọng mờ hồ trên khóe mắt ba tôi. Giọt nước mắt mà dường như ba tôi đã cố nén tự này giờ. Từ lâu lắm. Từ câu nói vói: “thôi con đi”. Từ lúc móc đưa cho tôi xấp tiền cuối. Từ lúc nhà cháy. Từ lúc dắt tôi đi thi Tú Tài. Từ lúc dắt tôi đi thi trung học, tiểu học. Từ lúc âm tôi đặt vào nôi. Ba tôi có nói gì đâu? Trời đất có nói gì đâu mà dòng đời vẫn sinh sinh diệt diệt.” (Từ những ngậm ngùi, trang 275)

Theo tôi, một người nhà quê già, chưa chắc đã đáng được ông nhận làm học trò của ông nếu hồi đó tôi còn nhỏ xíu và gặp được ông, nhưng tôi đọc đoạn tả này về tình cha con ở ông mà muốn rưng rưng nước mắt ! Tôi thấy đoạn văn mà tôi vừa chép lại ấy là một đoạn văn hay nhưt, ý nghĩa nhưt mà cũng cảm động nhưt trong suốt hơn ba trăm trang sách này và nó rất đáng được đưa vào cuốn “Quốc Văn Giáo Khoa Thư Tân Biên” để các thế hệ trẻ biết thế nào là tình cha con, tình phụ tử thật vô cùng thấm thiết của những người già ngày trước vậy!

Tóm lại, ông Cao Vị Khanh này khôn lắm, qua cuốn “**Từ Những Ngậm Ngùi**”, ở đó, ông trút hết mọi cái buồn, mọi cái khổ, mọi cái bất như ý, mọi cái nỗi nhớ nhung và nhiều cái khác nữa... lên mắt, lên vai, lên tim người đọc rồi ông vác gậy trúc và cái bịch vải trống rỗng không còn gì trong đó cả, rồi ông bôn ba đi khắp mọi miền với nụ cười mỉm trên môi dường như vui lắm vì trong cái bịch vải ấy đâu còn chút buồn nào, đâu còn chút khổ nào, đâu còn chút bất như ý nào, đâu còn chút nhớ nhung nào nữa đâu mà ông phải lo bo bo cất giữ nó nữa để làm gì! Còn ai đọc mấy nỗi buồn kia, mấy cái bất như ý kia, mấy cái chán đời kia, mấy cái nhớ nhung kia... của ông thì cứ đọc, và rán (hồng có “g” nghe) chịu một mình một cõi thôi, chứ ông đâu có bắt mình phải đọc! Vậy đó, ông khôn dữ lắm, có phải vậy hông, thưa ông Cao Vị Khanh?